

Forfatter: Ingemann, B. S.

Titel: Udrag fra Valdemar Seier

Citation: Ingemann, B. S.: "Valdemar Seier", i Ingemann, B. S.: *Valdemar Seier*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1987, s. 505. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann02-shoot-idm140036555348656/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Valdemar Seier

Efterskrift

Ingemann og hans historiske romaner

Ingemanns historiske romaner er intet mindre end et begreb, selv om ikke ret mange nulevende har læst dem, som de forelå fra Ingemanns hånd. De har nemlig undergået den for danske klassikere enestående skæbne at være blevet udsat for flere forskellige bearbejdelser, der mest er henvendt til børn, selv om værkerne oprindeligt var voksenlitteratur. I de sidste godt halvtreds år er de kun blevet udsendt i bearbejdet form. Romanernes skæbne hænger sammen med deres overvældende popularitet: *Valdemar Seier*, den første og mest omtalte af dem, er udkommet ikke mindre end 35 gange, de øvrige et par gange mindre.

For Ingemann selv stod de historiske romaner ikke som et afsluttet hele; de indgik i en cyklus af nationalhistoriske skildringer af middelalderen, som omfatter de fire romaner *Valdemar Seier* (1826), *Erik Menveds Barndom* (1828), *Kong Erik og de Fredløse* (1833) og *Prinds Otto af Danmark og hans Samtid* (1835), omrammet af to episke digte, *Valdemar den Store og hans Mand* (1824) og *Dronning Margrethe* (1836). Denne cyklus beskriver 250 år af Danmarkshistorien, begyndende med skildringen af et borgerkrigshærgt Danmark omkring 1150 og sluttende med et lykkeligt forenet Norden i 1398. Mellem disse to yderpunkter er der – både i historien og i Ingemanns værk – talrige op- og nedture, som for Ingemann afspejler den danske folkeånd fremtræden til forskellige tider. For til trods for de kongelige titler er den egentlige hovedperson i hele skildringen folkeånden – den romantiske betegnelse for det, der er særegent for netop det danske folk, og som er forudsætningen for folkets beståen. Denne folkeånd kan ikke erkendes i sig selv, men kun, som den viser sig i historien; derfor bliver historievidenskaben for Ingemann og romantikerne i det hele taget den fornemste vej til både den enkeltes og hele folkets dannelse og opdragelse. At Ingemann vælger at skildre netop middelalderen, er ikke tilfældigt, for det er i egentlig forstand den romantiskes tid, hvilket allerede Steffens havde kaldt den (i sin ottende forelæsning i *Indledning til filosofiske Forelæsninger*, 1803). Det var mid-

delalderens ridderpoesi på folkesprogene (i modsætning til den latinske litteratur), der var selve inspirationskilden for den tyske romantik, og med den var Ingemann fortrolig; men i den danske litteratur var middelalderen et ret uopdyrket felt. Oehlenschläger og Grundtvig havde mest beskæftiget sig med den hedenske oldtid, hvilket Ingemann selv nævner i den fremstilling af principperne for de historiske romaner, han giver i sin foretale til *Prinds Otto*, som optrykkes nedenfor s. 530-534. En hjemlig inspiration til arbejdet med middelalderen har Ingemann dog fået, nemlig i Grundtvigs Saxo-oversættelse (hvis første bind Grundtvig i 1819 havde overrakt ham med en opfordring til at besyngte Danmarks middelalder). Endelig må man som baggrund for den nationalhistoriske cyklus nævne Ingemanns bosættelse i Sorø fra 1822 »midt iblandt store Minder fra vor romantiske Tid, paa Klostergrunden ved den skovkrandste Sø«, som han udtrykker det i sit *Tilbageblik paa mit Liv og min Forfattervirksomhed fra 1811-1837* (1863, s. 44).

Ingemanns ansættelse som lektor i dansk sprog og litteratur ved det netop genoprettede Sorø Akademi var en af de væsentligste forudsætninger for den nye udvikling i hans produktion, der begyndte omkring 1820. Stillingen tvang ham til at sætte sig ind i den danske litteraturs historie, og han førtes derved til et grundigere studium af Danmarkshistorien, end hans tidligere historisk inspirerede, men rigtignok historisk meget løst funderede værker havde medført. Arbejdsforpligtelserne var i de første mange år særdeles overkommelige, og den faste indtægt betød, at Ingemann efter ti års forlovelse omsider kunne gifte sig. Ægteskabet må formodes at have været en vigtig forudsætning for den psykiske stabilitet og fysiske sundhed, der nu efter Ingemanns eget udsagn (*Tilbageblik* s. 44) kom til at præge ham stort set resten af livet. I det mindste er hans senere værker ikke så voldsomt præget af den fornægtelse af den sanselige erotik, som i hans ungdomsværker giver sig udslag i en forkærlighed for at beskrive urealiserede, ofte incestuøse kærlighedsforhold. I disse forhold sublimeres driften som regel til kunstnerisk skaben og længsel efter døden, efter de elskendes salige forening i evigheden. Der vil sjældent, fri for alle legemlige bånd, endelig kunne smelte fuldstændigt sammen. Selv om Ingemann aldrig blev nogen sanselig erotisk digter, kan hans personer i manddomsværkerne dog blive gift - rigtig gift, så de endog får børn af det.